

The Impacts of Events on the Transformation of Urban Public Space Structures

ARTICLE INFO

Article Type Original Research

Author

Seyedeh Zeinab Javadi¹
Seyed Ali Safavi^{2*}
Mohammadreza Poorjafar³

How to cite this article

Javadi, Seyedeh Zeinab, Safavi, Ali and Poorjafar, Mohammadreza. The Impacts of Events on the Transformation of Urban Public Space Structures. Urban Design Discourse. 2026; 7(1): 1-13.

Doi:

doi.org/10.48311/udd.2025.27569

¹ M.A. in Urban Design, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

² Associate Professor, Department of Urban Planning, Faculty of Arts, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

³ Full Professor, Department of Urban Planning, Faculty of Arts, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

* Correspondence

Address: Associate Professor,
Department of Urban Planning,
Faculty of Arts, Tarbiat Modares
University, Tehran, Iran.
Email: sasafavi@modares.ac.ir

Article History

Received: 28 May 2025

Accepted: 07 July 2025

Revised date: 11 April 2026

ABSTRACT

Problem Statement: In contemporary urban contexts, city events are increasingly recognized as powerful tools in urban policy-making. However, their dual nature—as both drivers of development and catalysts for spatial inequality—necessitates deeper examination.

Research Objective: This study aims to analyze the structural and multidimensional impacts of urban events on public spaces and to propose a conceptual framework for understanding the reciprocal dynamics between events and urban spatial structure. It specifically addresses the central question: *How can urban events simultaneously contribute to the regeneration of public spaces while exacerbating spatial inequalities?*

Methodology: The research adopts a semi-systematic review approach, utilizing qualitative content analysis. The analytical framework integrates inferential and comparative methods to identify key patterns of event-driven spatial transformation.

Findings: Urban events influence five structural dimensions of public space through dual (positive and negative) effects:

1. Physical – urban renewal versus physical degradation;
2. Environmental – ecological pressures versus opportunities for sustainable management;
3. Socio-cultural – strengthening collective identity versus marginalization risks;
4. Economic – short-term economic growth versus unequal benefit distribution;
5. Governance – participatory opportunities versus risks of privatization.

Conclusion: The findings underscore the dual character of urban events as both enablers of development and intensifiers of spatial injustice. The proposed framework, with its comprehensive lens on five dimensions, offers an analytical tool for urban policymakers to harness events as levers for sustainable urban development. The study highlights the imperative for smart governance and integrated planning in event-oriented urban strategies.

Keywords: Event; Urban Events; Urban Public Spaces; City; Semi-systematic Review.

اثرات رویدادها بر تغییرات ساختار فضاهای عمومی شهری

اطلاعات مقاله:

چکیده

نوع مقاله: پژوهشی اصیل

نویسندگان:

سیده زینب جوادی^۱

سید علی صفوی^{۲*}

محمدرضا پورجعفر^۳

نحوه استناد به این مقاله:

جوادی، سیده زینب، صفوی، سیدعلی و پورجعفر، محمدرضا. تبیین رابطه میان اجزای طراحی محله، روابط همسایگی و حس تعلق به اجتماع محلی در محله مسکونی: ارائه مدل مفهومی. گفتمان طراحی شهری: مروری بر ادبیات و نظریه‌های معاصر. ۷ (۱)، ۱۸-۱.

۱. کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشگاه

تربیت‌مدرس، تهران، ایران.

۲. دانشیار گروه شهرسازی، دانشکده هنر، دانشگاه

تربیت‌مدرس، تهران، ایران.

۳. استاد تمام گروه شهرسازی، دانشکده هنر،

دانشگاه تربیت‌مدرس، تهران، ایران.

* نویسنده مسئول:

دکتر سید علی صفوی

نشانی: دانشیار گروه شهرسازی، دانشکده هنر،

دانشگاه تربیت‌مدرس، تهران، ایران.

ایمیل: sasafavi@modares.ac.ir

تاریخ مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۳/۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۴/۱۶

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۱/۲۲

طرح مسئله: در عصر حاضر، رویدادهای شهری به‌عنوان ابزاری قدرتمند در سیاست‌گذاری شهری محسوب می‌شوند؛ اما ماهیت دوگانه رویدادها از یک سو به‌عنوان محرک توسعه و از سوی دیگر به‌عنوان عامل تشدید نابرابری نیازمند بررسی عمیق‌تر است.

هدف پژوهش: این پژوهش با هدف تحلیل تأثیرات ساختاری و چندبعدی رویدادهای شهری بر فضاهای عمومی و ارائه چارچوبی مفهومی برای درک پویایی‌های متقابل بین رویدادها و ساختار فضایی شهر انجام شده است و به این پرسش کلیدی که «رویدادهای شهری چگونه می‌توانند هم‌زمان هم به بازآفرینی فضاهای عمومی کمک کنند و هم موجب تشدید نابرابری‌های فضایی شوند؟» می‌پردازد.

روش‌شناسی: پژوهش به روش مرور نیمه سیستماتیک با تحلیل کیفی انجام شده است. رویکرد تحلیلی این مطالعه، ترکیبی از روش‌های استنباطی و تطبیقی برای شناسایی الگوهای کلیدی تأثیرگذاری رویدادهاست.

یافته‌ها: رویدادهای شهری پنج بعد ساختاری فضاهای عمومی را با دوگانه‌های اثرات مثبت و منفی متحول می‌سازند: ۱- کالبدی (نوسازی و آسیب‌های فیزیکی) ۲- زیست‌محیطی (فشارهای اکولوژیک و فرصت‌های مدیریت پایدار) ۳- اجتماعی- فرهنگی (تقویت هویت جمعی و خطر طرد گروه‌های حاشیه‌ای) ۴- اقتصادی (رشد کوتاه‌مدت با نابرابری در توزیع منافع) ۵- حکمرانی (فرصت‌های مشارکتی و خطر خصوصی‌سازی)

نتیجه‌گیری: یافته‌ها مؤید ماهیت دوگانه رویدادهای شهری به‌عنوان هم محرک توسعه و هم عامل تشدید نابرابری است. چارچوب پیشنهادی با نگرش جامع به ابعاد پنج‌گانه، ابزاری تحلیلی برای سیاست‌گذاران فراهم می‌کند تا با رویکردی متوازن، از رویدادها به‌عنوان اهرمی برای توسعه پایدار شهری بهره ببرند. این مطالعه بر ضرورت مدیریت هوشمندانه و برنامه‌ریزی یکپارچه تأکید دارد.

واژه‌های کلیدی: رویداد؛ رویدادهای شهری؛ فضاهای عمومی شهری؛ شهر؛ مرور نیمه سیستماتیک.

این مقاله مستخرج از پایان‌نامه نویسنده اول توسط خانم سیده زینب جوادی و با راهنمایی استاد محترم (نویسنده دوم و نویسنده مسئول) آقای دکتر سید علی صفوی و با هدایت استاد مشاور محترم (نویسنده سوم) آقای دکتر محمد رضا پورجعفر نگارش شده است.

حق چاپ © ۲۰۲۵، انتشارات دانشگاه تربیت مدرس. این مقاله با دسترسی آزاد تحت شرایط مجوز بین‌المللی Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 منتشر شده است که به اشتراک‌گذاری (کپی و توزیع مجدد مطالب در هر رسانه‌ای قالبی) و انطباق (بازترکیب، تغییر شکل و بازسازی بر اساس محتوا) را اجازه می‌دهد.

۱. مقدمه و بیان مسئله

فضاهای عمومی شهری در عصر معاصر به عنوان بسترهایی سیال، چندلایه و کنش‌مند، محل تلاقی تعاملات اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی هستند که در آن‌ها حرکت، اجتماع و معنا به طور هم‌زمان بازتولید می‌شوند [۱]. این فضاها دیگر صرفاً محل گذر یا تجمع نیستند، بلکه به صحنه‌هایی برای گفت‌وگو، مقاومت و بازتعریف روابط اجتماعی بدل شده‌اند. در این میان، رویدادهای شهری نظیر جشنواره‌ها، مراسم آیینی، تجمعات اعتراضی و فعالیت‌های فرهنگی، نقشی محوری در دگرگونی ساختار فضاهای عمومی ایفا می‌کنند [۲].

مطالعات اخیر نشان می‌دهند که رویدادها، با برهم‌زدن ترتیبات فضایی تثبیت‌شده و ایجاد جریان‌های جدید حرکتی و اجتماعی، زمینه تولید فضاهای جدید را فراهم می‌کنند [۳]. این رویدادها، فضاهای عمومی را به بستری برای «درهم‌تنیدگی اجسام در حرکت» و «چرخش جمعیت» تبدیل کرده‌اند؛ شرایطی که منجر به دگرگونی کالبد، روابط اجتماعی و معنای فضا می‌شود [۴].

از سوی دیگر، رویدادها در سیاست‌گذاری‌های شهری نیز جایگاهی دوگانه یافته‌اند. از یک سو، به عنوان ابزارهایی برای برندسازی شهری، ارتقای مشارکت مدنی و رشد گردشگری مطرح‌اند؛ و از سوی دیگر، می‌توانند به ابزاری برای کنترل فضا، حذف گروه‌های حاشیه‌نشین و بازتولید نابرابری‌های فضایی بدل شوند. افزون بر این، روند فزاینده امنیت‌سازی و سازمان‌دهی رویدادها نیز به نوبه خود موجب شکل‌گیری موانع فیزیکی، اقتصادی و نمادین در برابر مشارکت عمومی شده است [۵]. در این میان، اگرچه برخی از کاربران فضا تجربه‌ای مثبت و ارتقای حس تعلق فضایی از مشارکت در رویدادها کسب می‌کنند [۶]، اما دیگرانی ممکن است با طرد یا حذف غیرمستقیم مواجه شوند. در شرایطی که سیاست‌های شهری بیش‌ازپیش بر مدیریت فضایی مبتنی بر رویداد تمرکز یافته‌اند، تحلیل تأثیرات ساختاری و میان‌سطحی رویدادهای شهری بر فضاهای عمومی، هم از نظر نظری و هم در سطح عملیاتی و سیاستی، اهمیتی روزافزون یافته است. با این حال، نبود ادبیاتی یکپارچه و میان‌رشته‌ای که بتواند این تأثیرات را از منظرهای کالبدی، اجتماعی، عملکردی و معنایی تحلیل کند، نشانگر شکافی مهم در دانش موجود است.

براین اساس، پژوهش حاضر در پی پاسخ به این پرسش بنیادین است که «رویدادها چگونه ساختار فضاهای عمومی شهری را دگرگون می‌سازند و چه مکانیزم‌هایی در این فرآیند فضاسازی یا فضابخشی نقش دارند؟» براین اساس، هدف اصلی این پژوهش، «تحلیل نحوه تأثیرگذاری رویدادهای شهری بر تغییرات ساختاری فضاهای عمومی شهری است.» این تحلیل با تمرکز بر دینامیک‌های فضایی ناشی از برگزاری رویدادها، تحرک، تعاملات اجتماعی و بازتعریف معنا و هویت فضا انجام می‌شود. این

پژوهش می‌کوشد تا با استفاده از رویکرد مرور نیمه سیستماتیک، چارچوب مفهومی برای بررسی سازوکارهای فضاسازی در بستر رویدادها ارائه دهد.

۲. روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش با استفاده از رویکرد مرور نیمه سیستماتیک (semi-systematic review) انجام شده است. این روش، با ترکیب نقاط قوت مرور سیستماتیک و مرور روایی، امکان تحلیل موضوعات میان‌رشته‌ای مانند فضاهای عمومی و رویدادمحوری را فراهم می‌سازد. انتخاب این روش، به دلیل توان آن در ادغام دیدگاه‌های گوناگون در حوزه‌های شهرسازی، جامعه‌شناسی شهری، جغرافیای انسانی و مطالعات فرهنگی بوده است [۷ و ۸].

۱-۲. مراحل انجام پژوهش

- تعریف دامنه و چارچوب مفهومی اولیه: تمرکز بر تأثیر رویدادهای شهری بر ابعاد کالبدی، عملکردی، معنایی و هویتی فضاهای عمومی؛
 - گردآوری منابع علمی از پایگاه‌های Web of Sci-ence, JSTOR, ScienceDirect و Google Scholar؛
 - کلیدواژه‌ها، Urban events, public space transformation, event-led urbanism, urban placemaking, : spatial identity
 - محدوده زمانی: منابع منتشرشده بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۴، با تمرکز بر سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴
 - غربال منابع: از ۱۵۸ منبع اولیه، پس از بررسی اعتبار، نمایه علمی، و ارتباط موضوعی، ۶۲ منبع کلیدی برای تحلیل نهایی انتخاب شدند.
- این منابع با معیارهایی نظیر اعتبار علمی، نمایه‌شدن در پایگاه‌های بین‌المللی، و ارتباط مستقیم با موضوع پژوهش مورد غربالگری قرار گرفتند. تحلیل داده‌ها به روش تحلیل محتوای کیفی انجام شد تا مفاهیم کلیدی، روندهای نظری، الگوهای فضایی، و سازوکارهای تأثیرگذاری رویدادها بر ساختار فضاهای عمومی شهری استخراج گردد.

۲-۲. مرور ادبیات و مبانی نظری پژوهش

۱-۲-۲. تعریف رویداد

واژه رویداد (Event) ریشه در زبان لاتین از فعل evenire به معنای «اتفاق افتادن» یا «پدیدار شدن» مشتق شده است. در زبان انگلیسی، این واژه به معنای «رخداد» یا «اتفاق» به کار می‌رود و نخستین استفاده ثبت‌شده از آن به سال ۱۵۳۹ میلادی بازمی‌گردد [۹]. رویدادها به عنوان پدیده‌هایی فضایی، موقت و هدفمند تعریف می‌شوند که از تعامل میان افراد، فضا و مدیریت رویدادها شکل می‌گیرند. هر رویداد ویژگی‌های منحصر به فردی دارد که تجربه‌ای نو و خاص را برای شرکت‌کنندگان ایجاد

۲-۲-۲-۲. انعطاف‌پذیری و حضورپذیری فضا

رویدادها با جذب کاربران و کاربری‌های مختلف و خلق موقعیت‌های اجتماعی نو، به بازتعریف کارکرد و هویت فضاهای شهری کمک می‌کنند [۱۸]. به‌عنوان مثال، اجرای موسیقی در پارک مرکزی نیویورک که عناصر هیجان و مشارکت را به فضا افزوده، باعث شده این پارک از یک فضای صرفاً تفریحی به یک فضای اجتماعی نقش‌آفرین تبدیل شود [۱۹]. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که رویدادهای کوچک و مشارکتی تأثیر چشمگیری در افزایش فعالیت و انعطاف‌پذیری فضاهای عمومی دارند [۲۰].

مطالعات استیونز و شین (۲۰۲۳) که به‌روزرسانی شده‌اند، بیان می‌کنند جشنواره‌های فرهنگی می‌توانند باعث افزایش حضورپذیری و تغییر هویت پارک‌ها و فضاهای رسمی شوند. این رویدادها به‌عنوان ابزارهای بازتعریف فضای رسمی، با ایجاد موقعیت‌های غیررسمی و مشارکتی، امکان حضور گسترده‌تر شهروندان را فراهم می‌کنند [۲۱]. از طرفی، رویدادهای آزاد و بدون بلیت که در فضاهای کمتر استفاده‌شده برگزار می‌شوند، ظرفیت فضای عمومی را برای تجربه‌های متنوع افزایش می‌دهند [۲۲].

۲-۲-۳. تولید و بازتولید فضاهای شهری

رویدادها به‌عنوان تولیدکننده فضاهای عمومی موقت عمل می‌کنند که علی‌رغم موقتی بودنشان، اثرات عمیق و ماندگاری بر معنای شهری دارند [۲۳]. رویدادهای خیابانی نمونه‌های شاخصی از تولید فضاهای عمومی توسط رویدادها هستند که امکان ابراز هویت‌های متعدد و ایجاد فضاهای بین‌الذهانی را فراهم می‌کنند [۲۴]. بلغازی (۲۰۰۶) و مطالعات جدیدتر [۲۵]، نشان می‌دهند که جشنواره‌ها و رویدادهای آیینی می‌توانند خاطرات جمعی و تصاویر ذهنی پایدار از شهر ایجاد کنند که در شکل‌گیری هویت شهری نقش مهمی ایفا می‌کنند.

میدان‌ها و خیابان‌های تجاری که معمولاً تحت کنترل شدید هستند، با برگزاری رویدادهای عمومی و تعطیلی موقت ترافیک، به فضاهای دموکراتیک و اجتماعی تبدیل می‌شوند. مثلاً خیابان ریجنت لندن و خیابان‌های نیویورک در فصول گرم سال به فضاهای جشن و اجتماع تبدیل می‌شوند که نشان‌دهنده انتقال سیاست‌ها و شیوه‌های موفق بین شهرهاست [۱۶].

۲-۲-۴. تغییر نگرش و خاطرات ذهنی شهروندان

رویدادها نقش مهمی در تغییر نگرش مردم نسبت به فضاهای عمومی دارند و می‌توانند معانی تثبیت شده در این فضاها را به چالش بکشند [۲۶]. این تغییر نگرش می‌تواند تا مدتی پس از پایان رویدادها نیز ادامه داشته باشد و خاطرات و تصاویر مثبت از فضا را در ذهن شهروندان ثبت [۲۷]. مطالعات تجربی جدید نیز نشان داده‌اند که رویدادها با برجسته کردن پتانسیل‌های

می‌کند [۱۰]. این رویدادها می‌توانند شامل جشن‌ها، نمایش‌ها، مراسم‌های فرهنگی یا ورزشی باشند که به‌صورت آگاهانه طراحی و اجرا می‌شوند تا موقعیت‌های ویژه‌ای را برجسته سازند [۱۱]. علاوه بر این، رویدادها به‌عنوان ابزارهای فرهنگی، به فضای فیزیکی و کالبدی محیط شهری معنا می‌بخشند. این معناها و ارزش‌ها از طریق تعامل ساکنان با فضای شهری و در قالب خاطرات جمعی شکل می‌گیرند [۱۲]. به‌عبارت دیگر، رویدادها به‌عنوان پدیده‌هایی اجتماعی و فرهنگی، نقش مهمی در تقویت هویت شهری و ارتقای کیفیت زندگی ساکنان ایفا می‌کنند.

۲-۲-۲. اثرات مثبت رویدادها در فضاهای شهری

۲-۲-۱. سرزندگی و پویایی فضاهای عمومی

یکی از مهم‌ترین نیازهای فضاهای عمومی شهری، ایجاد سرزندگی و پویایی است که به معنای جان بخشیدن به فضا و الهام‌بخشی به حضور مردم تلقی می‌شود [۱۳]. سرزندگی به‌عنوان یک مؤلفه کلیدی در طراحی شهری شناخته شده که می‌تواند کیفیت تجربه کاربری فضاهای عمومی را افزایش دهد و تعاملات اجتماعی را تقویت کند [۱۴]. استراتژی استفاده از رویدادها برای افزایش سرزندگی شهری از دهه ۱۹۷۰ میلادی و با تمرکز بر تجارب فرهنگی در اروپا آغاز شده است [۱۵]. در این دوره، برخی شهرها با سازمان‌های فرهنگی همکاری کردند تا جشنواره‌ها و رویدادهای متنوعی را برنامه‌ریزی کنند که مردم را به حضور و ماندگاری در فضاهای عمومی ترغیب نماید [۱۶].

مطالعات موتنگمری (۱۹۹۸) که توسط پژوهشگران معاصر مانند کرمونا و همکاران (۲۰۲۱) توسعه‌یافته، نشان می‌دهد که طراحان شهری فضا را ترکیبی از فرم، فعالیت و معنا می‌دانند و سرزندگی را با افزایش فعالیت انسانی و تقویت حس تعلق و امنیت مرتبط می‌کنند. این امر نه تنها به بهبود کیفیت فضا می‌انجامد، بلکه می‌تواند به توسعه اقتصاد محلی نیز کمک کند. بااین‌حال، ایجاد تعادل میان سرزندگی و ازدحام بیش از حد اهمیت دارد، زیرا برخی فضاها مانند پارک‌ها نیازمند آرامش و نقش پناهگاه هستند و بنابراین سرزندگی و پویایی باید در فضاهای مناسب و متناسب اعمال شود [۱۷].

رویدادها، به‌ویژه رویدادهای فرهنگی و آیینی، می‌توانند راهکارهای مقرون‌به‌صرفه و مؤثر برای جان‌بخشی به فضاهای خشک و بی‌روح شهری باشند [۱۵]. به‌عنوان نمونه، میدان ترافالگار لندن با بازطراحی‌هایی که از سال ۲۰۰۴ انجام شده، به فضایی فعال و پرجنب‌وجوش تبدیل شده است که با برگزاری جشنواره‌های فرهنگی، نمایش‌ها و رویدادهای مردمی، تجربه تازه‌ای برای ساکنان و گردشگران خلق کرده است [۱۳]. باز شدن خیابان‌های اطراف برای عابران پیاده و اجرای رویدادهای مشارکتی، باعث افزایش انعطاف‌پذیری و حضورپذیری فضا شده است [۱۳].

بالقوه فضاهای شهری، انتظارات و آرزوهای کاربران را شکل می‌دهند [۲۸].

لیتوفوری (۲۰۱۰) و پژوهش‌های به‌روز شده [۲۳]، بر اهمیت تجربه‌های موقت و رژه‌های خیابانی به‌عنوان موقعیت‌هایی برای بازاندیشی در زندگی شهری تأکید دارند. این رویدادها می‌توانند به شکستن نگرش‌های ثابت نسبت به فضاهای شهری کمک کنند و موجب تصاحب مجدد و بازتعریف این فضاها شوند [۲۵]. بلغازی (۲۰۰۶) و مطالعات جدیدتر [۲۵]، نشان داده‌اند که رویدادهای آیینی و جشنواره‌ها با تولید تصاویر اجتماعی ماندگار، نقش مهمی در ایجاد هویت شهری ایفا می‌کنند. همچنین، رویدادها می‌توانند به بازگشایی فضاهای کم‌استفاده و فراموش شده کمک کنند و موجب افزایش استفاده مستمر از این فضاها شوند [۲۹ و ۳۰].

۲-۲-۵. آسیب رویدادها در فضاهای شهری

تقسیم فرایندها به دسته‌های دوگانه، به‌ویژه هنگامی که با مفاهیمی ظاهراً مثبت و منفی مرتبط می‌شوند، می‌تواند منجر به ایجاد دوگانگی و جبهه‌گیری در تحلیل موضوع شود. باین‌حال، لازم است توجه داشت که رویدادها به‌طور ذاتی دارای اثرات مثبت هستند، اما عوامل متعددی می‌توانند منجر به هدایت نادرست آن‌ها شده و در نتیجه آثار مخربی بر خود رویدادها و فضاهای میزبانی‌کننده آن‌ها ایجاد کنند [۳۱].

۲-۲-۶. مفهوم رویدادسازی

رویدادسازی (Eventification) مفهومی است که معمولاً در مقابل رویدادمداری (Eventfulness) قرار می‌گیرد و به معنای کالایی‌شدن رویدادها است؛ یعنی تبدیل رویدادها به محصولی تجاری با هدف سودآوری. این فرآیند اغلب منجر به محدودسازی فضاهای عمومی شهری و حذف بخشی از عموم مردم به دلیل بلیت‌دار بودن یا دیگر موانع دسترسی می‌شود [۳۲]. این کالایی‌کردن رویدادها، فضای تعلق را به فضای طرد بدل می‌سازد. مطالعات جاکوب [۳۳] نیز نشان می‌دهد که رویدادسازی فرهنگی معمولاً بدون تعهد واقعی به محتوای فرهنگی، در خدمت بازاریابی مکان و جذب گردشگران قرار می‌گیرد. این رویکرد، فضای عمومی را از سه جهت اصلی تهدید می‌کند: خصوصی‌سازی، تجاری‌سازی و امنیتی‌کردن.

۲-۲-۷. خصوصی‌سازی فضاهای عمومی در رویدادها

خصوصی‌سازی فضاهای عمومی، به‌ویژه در دوره نئولیبرالیسم، موضوعی چالش‌برانگیز در مطالعات شهری است. به دلیل کاهش بودجه‌های دولتی، بسیاری از شهرداری‌ها مدیریت فضاهای عمومی را به سازمان‌ها و شرکت‌های خصوصی واگذار می‌کنند

که توانایی بیشتری در جمع‌آوری منابع مالی دارند [۳۴]. نمونه مشهور آن خصوصی‌سازی پارک برایانت نیویورک است که تحت مدیریت شرکت‌های خصوصی قرار گرفت و منجر به محدودسازی دسترسی عمومی شد [۳۵].

مدیریت خصوصی اغلب به محدودشدن مشارکت عمومی در تصمیم‌گیری‌ها می‌انجامد و با مقررات سخت‌گیرانه و تبعیض‌آمیز، استفاده از فضا را محدود می‌کند. در مواردی، فضاهای عمومی به‌کلی به شرکت‌های خصوصی فروخته شده‌اند که این روند، شکل دائمی‌تر خصوصی‌سازی است [۳۱]. برای مثال، پارک مرکزی نیویورک به‌طور منظم برای رویدادهای خصوصی با بلیت استفاده می‌شود، که عموم را از دسترسی به بخش‌های زیادی از پارک محروم می‌کند [۳۶].

۲-۲-۸. تجاری‌سازی فضاهای عمومی

فضاهای عمومی شهری به‌طور فزاینده‌ای در برابر نیروهای بازار آسیب‌پذیر شده‌اند، جایی که ارزش مبادله‌ای (تجاری) بر ارزش مصرفی (اجتماعی) آن‌ها غالب می‌شود [۳۷]. این روند منجر به اولویت دادن به منافع تجاری بر کارکردهای اجتماعی فضاهای عمومی می‌شود [۲۷].

برگزاری رویدادها به ابزاری برای کنترل تجاری فضاهای عمومی تبدیل شده است، به‌طوری که این فضاها به‌صورت مکان‌های تبلیغاتی برندهای تجاری عمل می‌کنند [۳۸]. در این چارچوب، حمایت‌کنندگان رویدادها، برندهای خود را با نمادهای قدرتمند شهری پیوند می‌دهند و عموم مردم را به پذیرش شرکت‌ها به‌عنوان شرکای طبیعی مکان‌ها ترغیب می‌کنند [۳۲].

نمونه‌هایی از این تجاری‌سازی شدید شامل جام جهانی فوتبال ۲۰۰۶ در آلمان و مسابقات قهرمانی فوتبال اروپا ۲۰۰۸ است که با تخطی از قوانین تبلیغاتی سنتی در فضاهای عمومی همراه بود [۳۹]. این روند منجر به تجاری‌تر شدن منظر شهری و ایجاد سابقه‌ای نگران‌کننده برای بهره‌برداری‌های آتی می‌شود [۳۱].

۲-۲-۹. امنیتی‌کردن فضا

محصورسازی و کنترل فضاها از طریق اقدامات امنیتی، یکی از روش‌های مدیریت فضاهای عمومی در رویدادهاست و می‌تواند تهدیدی برای آزادی‌های مدنی باشد [۴۰]. فضاهای عمومی اغلب با طراحی‌های تنبیهی، نظارت گسترده، حضور پلیس و نگهبانان خصوصی امنیتی می‌شوند که برخی از گروه‌ها را از دسترسی محروم می‌سازد [۳۱].

اگرچه برخی کاربران از افزایش امنیت استقبال می‌کنند، اما این رویکرد می‌تواند به حذف نمادین برخی کاربران و کاهش تنوع استفاده‌ها منجر شود [۷۳]. حضور بیشتر مردم در فضاهای عمومی در طول روز و شب می‌تواند به‌عنوان راهکاری برای

رویدادها نیز تخریب‌های قابل توجهی ایجاد می‌کند [۴۳]. برای نمونه، مطالعه‌ای در شهر میناس گرایس برزیل نشان داد که ارتعاشات ناشی از کامیون‌های تأمین‌کننده کارناوال، باعث ایجاد ترک‌هایی در بناهای تاریخی شده است؛ به حدی که مقامات میراث فرهنگی مجبور به ممنوعیت برگزاری رویدادها در هسته تاریخی شدند [۴۹]. این مثال نشان می‌دهد که حتی فضاهای شهری که تصور می‌شود مقاوم‌تر هستند، در برابر آسیب‌های فیزیکی آسیب‌پذیرند.

رویدادهای ورزشی بزرگ و جشنواره‌های فرهنگی ممکن است باعث افزایش رفتارهای آسیب‌زننده و وندالیسم شوند. پس از برخی رویدادها، خسارت‌هایی مانند شکستن وینترین مغازه‌ها، تخریب مبلمان شهری و گرافیتی‌های نامطلوب روی بناهای تاریخی مشاهده شده است [۵۰]. این آسیب‌ها گرچه ممکن است جزئی به نظر برسند؛ اما باتوجه به اهمیت نمادین فضاهای شهری، تأثیر قابل توجهی دارند.

۲-۲-۱۱. سر و صدا

سروصدای رویدادها در مکان‌های محصور و استادیوم‌ها معمولاً تحت کنترل است، اما وقتی در فضاهای باز و عمومی برگزار می‌شوند، شکایت‌های زیادی از ساکنان و کاربران این فضاها مبنی بر آلودگی صوتی گزارش شده است [۵۱]. عمده صدا ناشی از بلندگوها و سیستم‌های اعلان عمومی است. بسیاری از کشورها، از جمله بریتانیا، قوانین سختگیرانه‌ای برای محدود کردن سطح دسی‌بل در رویدادهای موسیقی و عمومی دارند؛ برای مثال، در بریتانیا، میانگین صدا در بازه ۱۵ دقیقه نباید از ۶۵ دسی‌بل برای مناطق شهری عادی و ۷۵ دسی‌بل برای ورزشگاه‌ها و میدان‌ها تجاوز کند [۵۲]. با این حال، در عمل برخی پارک‌ها و میدان‌ها از حد مجاز ۷۵ دسی‌بل بهره می‌برند [۵۳].

نمونه‌های بارزی مانند پارک ویکتوریا و میدان ترافالگار لندن، با محدودیت صدای ۷۵ دسی‌بل تنظیم می‌شوند. هرچند اختلاف ۱۰ دسی‌بل ممکن است کوچک به نظر برسد، اما این تفاوت به معنی دو برابر شدن شدت صدا است که بر رضایت ساکنان تأثیر می‌گذارد [۵۴]. کاهش بیش از حد صدا نیز می‌تواند لذت تماشاگران را کاهش دهد و باعث نارضایتی شود [۵۳].

رویدادهای اتومبیل‌رانی از پر سر و صداترین رویدادهای عمومی‌اند. اگرچه در سال‌های اخیر خودروهای فرمول یک ساکت‌تر شده‌اند، این امر منجر به شکایت طرفداران پرشور شده است. این مثال نشان می‌دهد که رویدادها برای خلق تجربه‌های هیجان‌انگیز طراحی شده‌اند و تنظیمات بیش از حد ممکن است نتیجه معکوس داشته باشد [۵۱].

علاوه بر سروصدای سیستم‌ها، سروصدای جمعیت نیز مشکل‌زا است، به‌ویژه هنگام خروج مردم از محل رویداد و عبور

افزایش امنیت بدون نیاز به اقدامات افراطی مطرح شود [۴۰]. رویدادهای بزرگ نیز باتوجه به ترس از تهدیداتی مانند تروریسم، به افزایش اقدامات امنیتی و محصورسازی فضا منجر می‌شوند [۴۱]. به‌عنوان مثال، حملات تروریستی در بازی‌های المپیک آتلانتا ۱۹۹۶ و ماراثن بوستون ۲۰۱۳، حساسیت امنیتی در این نوع رویدادها را افزایش داده است [۵].

این امنیتی‌کردن مکرر فضای عمومی، نفوذپذیری و انعطاف‌پذیری آن را کاهش می‌دهد و به طور مشخص در سنترال پارک نیویورک قابل مشاهده است، جایی که برگزاری رویدادهای متعددی منجر به افزایش موقت اما مکرر اقدامات امنیتی شده و از ویژگی‌های مثبت فضای عمومی می‌کاهد [۳۶].

۲-۲-۱۰. تخریب فیزیکی فضا

رویدادها می‌توانند به‌صورت نمادین و عملی فضای عمومی را تخریب کنند و همچنین دسترسی و نوع استفاده افراد از این فضاها را تغییر دهند [۴۲]. برگزاری رویدادها در فضاهای عمومی، علاوه بر ایجاد تغییرات مثبت، ممکن است به دلایل مختلف به شهرت منفی این فضاها دامن بزند. این رویدادها می‌توانند باعث نارضایتی کاربران عادی و آسیب به محیط فیزیکی شوند. اگرچه برخی فضاهای عمومی به منظور میزبانی رویدادهای صحنه‌ای اصلاح شده‌اند، اما بسیاری از این فضاها به‌صورت ویژه برای مواجهه با حجم بالای ترافیک و رفتارهای متنوع شرکت‌کنندگان طراحی نشده‌اند [۴۳]. این کمبود زیرساخت‌ها می‌تواند اثرات زیست‌محیطی منفی را تشدید کند.

وقتی رویدادها در پارک‌ها برگزار می‌شوند، نگرانی‌های جدی درباره تأثیرات محیطی و روانی مطرح می‌شود؛ به‌ویژه پارک‌هایی که مأموریت حفاظت از محیط‌زیست دارند [۴۴]. یکی از اصلی‌ترین چالش‌ها آسیب به چمن‌ها و پوشش‌های گیاهی است. در شرایط آب‌وهوایی مرطوب، فشردگی زمین ناشی از تجمع جمعیت در رویدادها باعث قهوه‌ای شدن و از بین رفتن پوشش گیاهی می‌شود [۴۵]. حتی استفاده از سطوح محافظ نیز نمی‌تواند به‌طور کامل از فشردگی و کاهش نور خورشید جلوگیری کند. در برخی پارک‌ها، به دلیل تعداد بالای رویدادها، چمن‌ها به صورت مکرر باید بازسازی شوند که هزینه‌بر بوده و باعث اختلال در استفاده عمومی از پارک برای مدت طولانی می‌شود [۴۶]. همچنین آسیب به گیاهان و حیوانات محلی و حذف درختان به بهانه رویدادها گزارش شده است [۴۷]. سروصدای ناشی از رویدادها نیز می‌تواند حیات وحش و ساکنان محلی را مختل کند. نمونه بارز آن پارک المپیک لندن در بازی‌های ۲۰۱۲ است که پس از چند روز برگزاری بازی‌ها، آسیب قابل توجهی به پوشش گیاهی آن وارد شد [۴۸].

آسیب‌های فیزیکی به فضاهای شهری تنها به حضور انسان محدود نمی‌شود؛ حرکت وسایل نقلیه مورد نیاز برای پشتیبانی

آنها از مناطق مسکونی [۴۳].

۲-۱۲. دسترسی محدود در رویدادهای فضاهای عمومی

یکی از مهم‌ترین تأثیرات برگزاری رویدادها در فضاهای عمومی، محدود شدن دسترسی برای کاربران عادی این فضاها است. افرادی که به طور معمول از پارک‌ها، میادین یا خیابان‌ها استفاده می‌کنند «شامل ساکنان محلی، کارگران و حتی بازدیدکنندگان کوتاه‌مدت» ممکن است به دلیل برگزاری رویداد، امکان بهره‌برداری روزمره از این فضاها را نداشته باشند [۵۵]. در حالی که برخی کاربران ممکن است از تجربه حضور در رویداد استقبال کنند، این تغییرات معمولاً برای گردشگرانی که قصد دارند فضای عمومی را در حالت عادی و بدون محدودیت ببینند، نامطلوب است. به عنوان نمونه، در سال ۲۰۱۱ میدان ترافالگار لندن که برای نمایش قسمت پایانی سری فیلم‌های هری پاتر اختصاص یافته بود، هزاران نفر از سراسر جهان به منظور حضور در این رویداد تجمع کردند و این باعث ایجاد محدودیت‌های دسترسی و اختلالات قابل توجهی در استفاده روزمره از میدان شد [۵۶]. علاوه بر این، مدیریت تعداد شرکت‌کنندگان در رویدادهای عمومی بسیار چالش‌برانگیز است؛ جمعیت بیش از حد انتظار می‌تواند باعث ایجاد مشکلات ایمنی و اختلالات گسترده شود [۵۷].

رویدادها می‌توانند فعالیت‌های روزمره در فضاهای عمومی را مختل کنند، از جمله پیاده‌روی، دویدن یا خرید روزانه. این اختلال نه تنها محدود به زمان اجرای رویداد است، بلکه فرآیند آماده‌سازی و جمع‌آوری تجهیزات نیز ممکن است باعث تغییر در عادت‌های کاربران شود [۳۷]. همچنین، به طور عمدی جابه‌جایی افرادی که در نگاه برگزارکنندگان «نامطلوب»

شمرده می‌شوند، مانند بی‌خانمان‌ها یا دست‌فروشان، به منظور پاک‌سازی فضاهای عمومی رخ می‌دهد؛ این موضوع برای این گروه‌ها پیامدهای اجتماعی و اقتصادی جدی‌تری نسبت به صرفاً ناراحتی دارد [۵۸].

رویدادهای خیابانی معمولاً باعث بسته شدن جاده‌ها و محدودیت در دسترسی می‌شوند که هرچند برای برخی مثبت است، اما می‌تواند برای کسب‌وکارها و ساکنان ایجاد مزاحمت کند. به عنوان مثال، فینال جهانی سه‌گانه در سال ۲۰۱۳ در هایدپارک لندن موجب محدودیت پنج روزه در دسترسی خیابان‌های اطراف شد [۵۹]. همچنین، در سال ۲۰۰۸ برخی خیابان‌های سنگاپور به مدت ۱۲ روز بسته بودند و پژوهش‌ها نشان داده‌اند بیش از نیمی از ساکنان این خیابان‌ها، اختلال در زندگی روزمره خود را گزارش کرده‌اند [۶۰]. مطالعات همچنین حاکی از آن است که در صورت موفقیت بیش از حد رویدادها، ممکن است مکان برگزاری به حاشیه شهرها منتقل شود، که نشان‌دهنده محدودیت در ظرفیت شهرها برای حفظ این نوع رویدادها است.

۲-۱۳. امنیت عمومی در رویدادهای فضای عمومی

برگزاری رویدادها در فضاهای عمومی، علاوه بر مشکلات دسترسی، نگرانی‌های قابل توجهی درباره امنیت عمومی ایجاد می‌کند. در حالی که فضاهای عمومی مانند پارک‌ها و میادین برای حضور جمعیت طراحی شده‌اند، این طراحی معمولاً برای مقاطع زمانی مشخص با تراکم بسیار بالا مناسب نیست [۶۱]. ازدحام بیش از حد می‌تواند باعث ناراحتی و حتی حوادث ناگوار شود. تاریخچه رویدادهای فاجعه‌آمیز در فضاهای عمومی شامل نمونه‌های متعددی از مرگ و جراحت است. به عنوان مثال، در

جدول ۱. اثرات رویدادها بر ابعاد مختلف فضای شهری بر اساس تحلیل مرور نیمه سیستماتیک

بعد تحلیلی فضای شهری	تأثیرات مثبت رویدادها	تأثیرات منفی رویدادها	نمونه‌ای از منابع کلیدی
کالبدی - زیرساختی	- ارتقاء زیرساخت‌های عمومی - بازآفرینی فضاهای بلااستفاده - نوسازی تجهیزات	- فرسایش تجهیزات - فشرده‌گی خاک - آسیب به کف‌سازی و پوشش گیاهی	Lee et al. (2021), Taylor et al. (2013)
زیست محیطی	آگاهی بخشی زیست محیطی در برخی رویدادها	- افزایش زباله - آلودگی صوتی - فشار به اکوسیستم شهری	DEFRA (2023), Müller & Schmidt (2019)
اجتماعی - فرهنگی	- انسجام اجتماعی - تقویت هویت شهری - بازنمایی آیین‌ها	- حذف غیرمستقیم گروه‌های محلی - امنیتی سازی فضاها	Hanson (2011), Mitchell (2019), Zukin (2020)
اقتصادی - تجاری	- رونق موقت اقتصاد محلی - ارتقاء برند شهری	- ناپایداری اقتصادی - ناوبری توزیع منافع	Smith (2020), Richards & Palmer (2021)
سیاست گذاری - مدیریتی	- ارتقاء توان حکمرانی در مدیریت فضا - سیاست گذاری مشارکتی	- خصوصی سازی فضا - حذف یا تحدید دسترسی عموم به فضاهای عمومی	Pogulis (2019), Madden & Marcuse (2019)

فرهنگی، آیینی، ورزشی یا سیاسی، ظرفیت دگرگونی یا تحکیم ساختار فضاهای عمومی را دارند؛ اما این دگرگونی‌ها ماهیتی دوگانه (دو وجهی) دارند و در چارچوب‌های زمانی کوتاه‌مدت (موقت) و بلندمدت (پایدار) نیز قابل تحلیل‌اند.

۱- تأثیرات کالبدی و زیرساختی: مطالعاتی همچون [۴۳] نشان داده‌اند که برگزاری مکرر رویدادها می‌تواند به نوسازی یا تغییر کاربری برخی فضاهای عمومی منجر شود؛ برای نمونه، پارک‌ها و میدان‌ها به فضاهای رویدادمحور تبدیل می‌شوند که گاه با زیرساخت‌های دائم یا موقت تجهیز می‌گردند. در مواردی مانند المپیک لندن ۲۰۱۲، فضاهای بلااستفاده به قطب‌های شهری بدل شده‌اند [۴۸]. اما در مقابل، آثار منفی مانند آسیب به کف‌سازی، فشردگی خاک، اختلال در پوشش گیاهی و فرسایش تجهیزات عمومی (مثلاً نیمکت‌ها یا میلمان شهری) نیز گزارش شده است [۴۶ و ۴۵].

۲- آثار زیست‌محیطی: ابعاد محیط‌زیستی به‌ویژه در مطالعات اخیر برجسته شده‌اند. رویدادها باعث افزایش تولید زباله، آلودگی صوتی و فشار بر اکوسیستم‌های شهری می‌شوند [۴۷ و ۶۷]. منابعی مانند [۵۱ و ۵۲] به پیامدهای منفی صوتی و اثرات آن بر سلامت روانی و رفاه ساکنان پیرامونی پرداخته‌اند. همچنین مشکل بازیافت ضایعات و دفع پسماندها در مقیاس بزرگ مورد توجه بوده است [۶۶]. با این حال، برخی شهرها با برنامه‌ریزی دقیق، توانسته‌اند مدیریت پایداری در این حوزه داشته باشند [۴۸].

۳- تأثیرات اجتماعی-فرهنگی: رویدادهای شهری امکان تقویت همبستگی اجتماعی، انسجام فرهنگی، و تقویت هویت محله‌ای یا شهری را دارند [۳۰ و ۳۵]. آن‌ها همچنین فضا را برای بازنمایی آیین‌ها، خرده‌فرهنگ‌ها، و گروه‌های به‌حاشیه‌رفته فراهم می‌کنند [۱۲ و ۳۷]؛ با این حال، مخاطراتی نظیر بروز بی‌نظمی، ناامنی، یا حتی حذف ساکنان محلی از فضاهای عمومی از طریق فرآیندهایی همچون گردشگری‌زدگی و تجاری‌سازی نیز مطرح‌اند [۵ و ۵۸].

۴- تغییرات اقتصادی و تجاری: رویدادها می‌توانند به فعال‌سازی اقتصاد محلی، تقویت برند شهری و توسعه فرصت‌های شغلی کوتاه‌مدت منجر گردد [۱۵ و ۱۶]؛ با این حال، این رونق معمولاً ناپایدار است و در بسیاری موارد به وابستگی به اقتصاد مبتنی بر رویداد (Event-driven Economy) و حتی نابرابری توزیع منافع اقتصادی منتهی می‌شود [۳۱ و ۳۲].

۵- سیاست‌گذاری و حکمرانی فضایی: بخش عمده‌ای از ادبیات مورد بررسی به نقش کلیدی سیاست‌گذاری شهری و چارچوب‌های مدیریت فضا در شکل‌دهی به آثار مثبت یا منفی رویدادها تأکید دارد [۴۱ و ۵۶]؛ در برخی موارد، رویدادها بستری برای خصوصی‌سازی فضای عمومی، گسترش نظارت و امنیتی‌سازی بیش از حد فضاها شده‌اند که به تضعیف مفهوم «عمومیت فضا» منجر می‌شود [۲۷ و ۳۵].

جشنواره موسیقی روسکیلد دانمارک در سال ۲۰۰۰، به دلیل ازدحام جمعیت، ۹ نفر کشته شدند [۶۲]. همچنین، در فستیوال تکنوی رژه عشق در آلمان در سال ۲۰۱۰، ازدحام جمعیت منجر به مرگ ۲۱ نفر شد [۶۳]. این حوادث مشابه ترازدی‌های بزرگی در مکه، از جمله حادثه تونل سال ۱۹۹۰ و فاجعه منا در سال ۲۰۱۵ بوده است که هزاران نفر جان خود را از دست دادند [۶۴].

علاوه بر ازدحام، مسئله کنترل و بازرسی امنیتی در فضاهای باز دشوارتر است. برای مثال، در جشنواره موسیقی آیری در تورنتو در سال ۲۰۱۲، برگزارکنندگان به دلیل نگرانی‌های امنیتی و عدم امکان انجام بازرسی دقیق، مجبور به لغو رویداد در میدان یونگ دونداس شدند [۶۵].

۲-۱۴. زباله‌ها و آلودگی محیطی

یکی دیگر از پیامدهای برگزاری رویدادها، افزایش زباله و آلودگی در فضاهای عمومی است. حجم زیادی از بطری‌های آب، ظروف پلاستیکی و بسته‌بندی‌های غذایی معمولاً پس از رویدادها به جا می‌ماند که بر کیفیت بصری و بهداشتی فضاهای شهری تأثیر منفی می‌گذارد [۶۶]. فرهنگ انداختن زباله در فضای عمومی در حین رویدادها به صورت موقت پذیرفته شده است اما این امر باعث کاهش کیفیت محیط زیستی و زیبایی شهری می‌شود [۶۷]. هرچند پاک‌سازی سریع پس از رویدادها رایج است، اما فضاهای عمومی ممکن است برای مدتی دچار آلودگی و آشفته‌گی شوند.

۳. جمع‌بندی مرور ادبیات

مرور ادبیات نشان داد که رویدادهای شهری نقش مهم و چندوجهی در تغییرات ساختاری فضاهای عمومی شهری ایفا می‌کنند. این تغییرات نه تنها در سطح کالبدی (تغییرات موقت و دائمی ساختاری) بلکه در سطح معنا و هویت فضایی (تولید معنا، حس تعلق، بازتولید نابرابری) بروز می‌کند. روند سیاست‌گذاری‌ها و امنیتی‌سازی رویدادها نیز یکی از عوامل مهم شکل‌دهنده به این فرآیندهاست که می‌تواند منجر به محدودسازی مشارکت و بازتولید کنترل فضا شود. از سوی دیگر، پیچیدگی و میان‌رشته‌ای بودن موضوع، نیازمند توسعه چارچوب‌های مفهومی است که بتوانند روابط پیچیده میان رویدادها، فضاهای عمومی و سیاست‌های شهری را به‌صورت یکپارچه تحلیل کنند.

۴. بحث و یافته‌ها

بررسی نیمه‌سیستماتیک منابع علمی و رسمی موجود پیرامون تأثیر رویدادها بر فضاهای شهری نشان می‌دهد که این تأثیرات در پنج محور اصلی قابل تحلیل هستند (۱) کالبدی-زیرساختی، (۲) زیست‌محیطی، (۳) اجتماعی-فرهنگی، (۴) اقتصادی، و (۵) سیاست‌گذاری و حکمرانی فضایی. رویدادهای شهری، اعم از

افزایش آلودگی صوتی، تولید زباله و فشار بر اکوسیستم‌های شهری می‌شود که پیامدهای منفی سلامت روانی و رفاه ساکنان را به همراه دارد. با این حال، برخی برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌های مدیریت پایدار می‌توانند این اثرات را به حداقل برسانند [۴۷ و ۵۳ و ۶۶].

۳- در حوزه اجتماعی-فرهنگی، رویدادها به عنوان بستری برای تقویت انسجام اجتماعی، بازنمایی فرهنگی و تقویت هویت جمعی عمل می‌کنند [۲۵ و ۱۲]. این رویدادها امکان ظهور خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های به حاشیه رفته را فراهم می‌کنند، اما مخاطراتی مانند حذف غیرمستقیم ساکنان محلی، ناامنی و امنیتی‌سازی فضاهای عمومی نیز مطرح است [۵۸ و ۳۷].

۴- در حوزه اقتصادی، رویدادها باعث فعال‌سازی اقتصادی کوتاه‌مدت، توسعه برند شهری و ایجاد فرصت‌های شغلی موقتی می‌شوند. اما این رونق اقتصادی غالباً ناپایدار است و می‌تواند نابرابری در توزیع منافع را تشدید کند [۳۲ و ۱۶].

۵- در حوزه سیاست‌گذاری و حکمرانی، نقش مدیریت شهری و سیاست‌های فضا-محور در تعیین پیامدهای مثبت یا منفی رویدادها بسیار کلیدی است. در بسیاری موارد، رویدادها منجر به خصوصی‌سازی فضای عمومی و محدودسازی دسترسی آزادانه شهروندان شده‌اند که این امر تضادی با مفهوم «عمومیت فضا» ایجاد می‌کند [۲۷ و ۳۵].

در ادامه مدل مفهومی اثرات رویدادها در ابعاد مختلف ساختار فضاهای شهری در نمودار ۲ نمایش داده می‌شود

رویدادها به عنوان پدیده‌هایی چندلایه و میان‌رشته‌ای، نقش واسطه‌ای فعال در تغییر ساختار فضاهای عمومی شهری دارند. این تغییرات صرفاً در بعد کالبدی محدود نمی‌شود، بلکه در تعامل پیچیده با ابعاد زیست‌محیطی، اجتماعی، اقتصادی و حکمرانی فضا صورت می‌گیرد و در نهایت این تأثیرات در پنج بعد اصلی ساختار فضاهای شهری (کالبدی، زیست‌محیطی، اجتماعی، اقتصادی، حکمرانی) رخ می‌دهند. لازم به ذکر است که رویدادها به عنوان محرک‌های فعال تغییر، ساختارهای کالبدی و معنایی فضاهای عمومی را بازتعریف و دگرگون می‌کنند. این فرآیند هم‌زمان می‌تواند موجب افزایش مشارکت مدنی و حس تعلق فضایی و هم بازتولید نابرابری‌ها و کنترل فضا شود. نتایج تغییرات می‌تواند پایدار یا موقت باشد و ساختار فضایی، کارکردها و کیفیت فضاهای عمومی را دستخوش دگرگونی کند البته که مدیریت مناسب و سیاست‌گذاری هوشمند می‌تواند تأثیرات مثبت را تقویت و پیامدهای منفی را کاهش دهد. هدف نهایی این تغییرات، ارتقاء کیفیت زندگی، تاب‌آوری شهری و عدالت فضایی است. از این رو، توجه به این موضوع حائز اهمیت است که نیاز به پژوهش‌های میان‌رشته‌ای و چارچوب‌های تحلیلی جامع برای درک بهتر سازوکارهای فضا‌سازی ناشی از رویدادها احساس می‌شود.

نمودار ۱. ارتباط شمایک اثرات رویدادها بر ابعاد مختلف فضای شهری بر اساس جدول تحلیل یافته‌ها. مأخذ: نگارندگان

۵. نتایج و جمع‌بندی پژوهش

بررسی نیمه سیستماتیک ادبیات علمی و مستندات موجود نشان می‌دهد که رویدادهای شهری تأثیرات ساختاری چندبعدی و پیچیده‌ای بر فضاهای عمومی دارند که در پنج محور اصلی قابل تحلیل و طبقه‌بندی هستند: کالبدی-زیرساختی، زیست‌محیطی، اجتماعی-فرهنگی، اقتصادی و سیاست‌گذاری-حکمرانی فضایی [۲۵ و ۴۳ و ۵۲ و ۱۶ و ۴۱].

۱- در بعد کالبدی-زیرساختی، رویدادها با ایجاد زیرساخت‌های موقت و دائم، نوسازی فضاهای بلااستفاده و تقویت کارکرد فضاهای عمومی به عنوان قطب‌های رویدادمحور، موجب تغییرات ساختاری در فضاهای شهری می‌شوند. نمونه‌های برجسته مانند المپیک لندن ۲۰۱۲ نشان‌دهنده توانمندی رویدادها در بازتعریف و بازآفرینی فضای شهری هستند، هرچند آثار منفی همچون فرسایش تجهیزات، آسیب به کف‌سازی و فشار بر پوشش گیاهی نیز مستند شده‌اند [۴۵ و ۴۸].

۲- در بعد زیست‌محیطی، برگزاری رویدادها غالباً منجر به

نمودار ۲. مدل مفهومی پژوهش (اثرات رویدادهای شهری در تغییرات ساختار فضاهای عمومی شهری). مأخذ: نگارندگان

- تحلیل نقش رویدادهای غیررسمی یا خودانگیخته (grass-roots events) در بازآفرینی فضاهای عمومی
- بررسی سیاست‌های شهری از منظر «عدالت فضایی» در بستر رویدادمحوری

سیاست‌گذاران و طراحان شهری باید این دوگانگی‌ها را در طراحی و مدیریت رویدادهای شهری مدنظر قرار دهند تا فضاهای عمومی را به بسترهایی فراگیر و دموکراتیک تبدیل کنند.

۶. پیشنهادها و پژوهشی

پژوهش حاضر، با اتکا به مرور نیمه سیستماتیک ادبیات، چارچوبی مفهومی برای تحلیل این تأثیرات پیشنهاد می‌کند که می‌تواند راهگشای تحقیقات تجربی آتی، و همچنین مبنای بازنگری در سیاست‌گذاری‌های فضا محور شهری باشد.

- انجام مطالعات میدانی تطبیقی در شهرهای مختلف برای ارزیابی تجربه‌های واقعی کاربران فضا در جریان رویدادها

References

1. Mehrotra, R. (2023). *Ephemeral Urbanism: Cities in Constant Flux*. MIT Press.
2. Anguelovski, I., Connolly, J. J. T., Pearsall, H., Shokry, G., Checker, M., Maantay, J. & Gould, K. A. (2022). Why green "climate gentrification"

14. Whyte, W. H. (2018). The social life of small urban spaces. Project for Public Spaces
15. Richards, G., & Palmer, R. (2021). *Eventful cities: Cultural management and urban revitalization* (2nd ed.). Routledge.
16. Smith, A. (2020). *Events in the city: Using public spaces as event venues* (2nd ed.). Routledge.
17. Loukaitou-Sideris, A. (2022). *Urban design and the quest for public space*. Routledge.
18. Jones, P., & Evans, J. (2019). *Urban regeneration in the UK*. Sage.
19. Madison, D., & Donahue, C. (2021). Music, space, and social life: Concerts in urban parks. *Journal of Urban Culture*, 12(1), 33-50. <https://doi.org/10.1080/17549175.2021.1892391>
20. Stevens, Q., Franck, K., & Fazakerley, R. (2014). The art of dwelling: Making public places in urban spaces. Routledge
21. Smith, A., & Jones, B. (2022). Festivals as tools for urban transformation: Exploring participation and public space. *Cities*, 119. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103299>
22. Franck, K., & Stevens, Q. (2020). *Loose space: Possibility and diversity in urban life*. Routledge.
23. Löfgren, O. (2021). *The anthropology of festivals and events*. Routledge.
24. Stevens, Q., & Shin, H. (2023). Public events and urban spaces: Temporality, participation, and place-making. *Journal of Urban Affairs*, 45(2), 205-223. <https://doi.org/10.1080/01916297.2023.2180800>
25. Ahmed, S., & Khan, R. (2023). Cultural festivals and urban identity: Reinventing public spaces. *Journal of Urban Cultural Studies*, 10(2), 145-162. <https://doi.org/10.1080/17549175.2023.1234567>
26. Koch, D., & Latham, A. (2018). Public space and urban life: The effects of cultural events on community perception. *International Journal of Urban and Regional Research*, 42(6), 1015-1032. <https://doi.org/10.1111/1468-2427.12659>
27. Pogulis, E. (2019). Changing perceptions of public spaces through cultural events. threatens cities. *Urban Studies*, 59(4), 639-656.
3. Van Melik, R. (2020). Reclaiming the city: Events as tools for inclusion and placemaking. *Journal of Urban Design*, 25(3), 327-344. <https://doi.org/10.1080/13574809.2019.1699400>
4. Fisker, J. K., Chiappini, L., & Storm, H. A. (2021). Eventful public spaces: Assemblages of uncertainty, mobility and atmospheres. *Urban Studies*, 58(2), 267-283.
5. Smith, N., & Collins, T. (2023). Security and Exclusion in Contemporary Urban Events. *Security Dialogue*, 54(1), 55-74.
6. Larsen, L. (2023). Spatial belonging and urban experience through event participation: A post-pandemic perspective. *Cities*, 137, 103242.
7. Tranfield, D., Denyer, D., & Smart, P. (2003). Toward a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review. *British Journal of Management*, 14(3), 207-222. <https://doi.org/10.1111/1467-8551.00375>
8. Wong, C. S., Lim, Y. M., Ng, W. K., & Lee, C. P. (2020). Integrating systematic and narrative approaches in literature reviews: A case of information systems research. *Journal of Information and Management*, 57(2), 103-132. <https://doi.org/10.1016/j.im.2019.103132>
9. Merriam-Webster. (2025). Event. In *Merriam-Webster.com dictionary*. Retrieved May 27, 2025, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/event>
10. Getz, D., & Page, S. J. (2024). *Event studies: Theory and management for planned events* (5th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003814085>
11. Richards, G., & Palmer, R. (2010). *Eventful cities: Cultural management and urban revitalization*. Routledge.
12. UNESCO. (2021). Safeguarding intangible cultural heritage in urban contexts. Retrieved May 27, 2025, from <https://ich.unesco.org/en/urban-contexts>
13. Gehl, J. (2019). *Cities for people* (2nd ed.). Island Press.

- 213-229.
40. De Souza, L., & Rodrigues, M. (2022). Public Space and Security: Balancing Safety and Freedom. *Journal of Urban Design*, 27(1), 85-102.
 41. Collins, R. (2021). Security and Public Space: Urban Management in the Age of Terror. *Urban Studies Journal*, 58(12), 2478-2496.
 42. Jones, H., & Richards, K. (2022). Symbolic and physical impacts of public events on urban spaces. *Urban Studies Review*, 59(7), 1501-1517. <https://doi.org/10.1177/00420980211047823>
 43. Lee, A., Gomez, R., & Patel, S. (2021). Urban infrastructure challenges for large-scale public events. *Cities*, 113, 103177. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103177>
 44. Wang, Y., & Zhao, L. (2023). Psychological and ecological effects of urban park closures during major events. *Urban Forestry & Urban Greening*, 74, 127663. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2023.127663>
 45. Kim, Y., & Park, J. (2022). Soil compaction and vegetation stress in urban parks during large public gatherings. *Ecological Indicators*, 134, 108479. <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2021.108479>
 46. Johnson, L., Martinez, R., & Chen, S. (2020). Environmental impacts of frequent urban park events: Maintenance and recovery strategies. *Landscape and Urban Planning*, 196, 103715. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2020.103715>
 47. Müller, F., & Schmidt, H. (2019). The ecological footprint of cultural festivals: Flora and fauna under pressure. *Environmental Impact Assessment Review*, 77, 104306. <https://doi.org/10.1016/j.eiar.2019.104306>
 48. Taylor, M., Bennett, R., & Hughes, D. (2013). Environmental damage in Olympic parks: Post-event assessments from London 2012. *Sustainability*, 5(11), 4730-4746. <https://doi.org/10.3390/su5114730>
 49. Flecha, R., Silva, P., & Carvalho, A. (2010). Heritage conservation challenges during urban festivals: The Minas Gerais carnival case. *International Urban Studies*, 56(3), 567-582. <https://doi.org/10.1177/0042098018777500>
 28. Poulger, C. (2021). The power of temporary events in shaping urban futures. *Urban Research & Practice*, 14(4), 384-399. <https://doi.org/10.1080/17535069.2021.1912235>
 29. Bishop, P., & Williams, L. (2012). *The temporary city: Creativity and urban regeneration through temporary uses*. Routledge.
 30. Hanson, J., & Atkiewicz, A. (2011). Urban spaces and public life: The impact of events and festivals. *Urban Studies Journal*, 48(7), 1443-1460. <https://doi.org/10.1177/0042098010375789>
 31. Gotham, K. F. (2017). Privatization, Security, and Urban Public Spaces: The Impact of Eventification. *International Journal of Urban and Regional Research*, 41(5), 745-760.
 32. Finkel, R. (2020). Eventification and the Commodification of Urban Public Spaces. *Cultural Geography Review*, 14(3), 345-362
 33. Jacobs, J. (2019). Cultural Events and Urban Marketing: Critical Perspectives on Eventification. *Journal of Cultural Economy*, 12(4), 453-470
 34. Harvey, D. (2018). *Seventeen Contradictions and the End of Capitalism*. Oxford University Press.
 35. Madden, D., & Marcuse, P. (2019). In Defense of Public Space: The Privatization of Bryant Park. *Planning Theory & Practice*, 20(1), 64-79.
 36. Schaffer, R. (2021). Central Park as a Contested Urban Commons: Events, Privatization, and Public Access. *Geographical Review*, 111(3), 391-410.
 37. Zukin, S. (2020). *Urban lifestyles and eventful cities: The impact of creative class consumption*. In A. Smith (Ed.), *Eventful Cities: Cultural Management and Urban Revitalization* (2nd ed., pp. 221-237). Routledge.
 38. Lowe, P. (2018). Branding the City: Commercial Events and Public Spaces. *Place Branding and Public Diplomacy*, 14(2), 134-147.
 39. Hagemann, U. (2011). Commercialization and the Urban Landscape: Advertising and Event Branding in European Cities. *European Urban Studies*, 18(2),

- urban festivals. *Journal of Event Safety*, 11(1), 33-44.
58. Mitchell, D. (2019). Public space, social exclusion, and urban displacement. *Urban Geography*, 40(5), 669-685.
59. Transport for London. (2014). Event impact and street closures: Annual report.
60. Henderson, K. A., et al. (2010). Community perceptions of street closures during urban events. *Journal of Urban Affairs*, 32(4), 509-523.
61. Jones, P., & Comfort, D. (2021). Public space and safety: A study of urban event impacts. *Urban Studies Journal*, 58(6), 1123-1140.
62. Jensen, O., & Sørensen, A. (2002). Crowd management and safety at Roskilde Festival. *Safety Science*, 40(3), 289-300.
63. Müller, M. (2011). Techno events and crowd safety: The case of Love Parade. *Event Management*, 15(2), 147-159.
64. Alqahtani, S. A., et al. (2016). Analysis of crowd disasters in Mecca: Lessons for crowd management and emergency planning. *Safety Science*, 85, 1-7.
65. City of Toronto. (2013). *Event safety report: Case study on festival cancellations*. Toronto Municipal Publications.
66. Lee, A., & Maller, C. (2022). Waste management challenges in urban public events. *Environmental Management*, 60(1), 89-98.
67. Smith, A., & Roberts, L. (2020). Urban events and environmental impact: Waste and pollution. *Journal of Environmental Planning*, 45(3), 456-470.
- Journal of Cultural Policy*, 16(4), 415-430. <https://doi.org/10.1080/10286630903490662>
50. Brown, T., & Stevens, M. (2021). Urban vandalism and event impacts: A study of post-event damage in public spaces. *Journal of Urban Management*, 14(3), 245-259. <https://doi.org/10.1016/j.jum.2021.05.007>
51. Nguyen, T., & Tran, P. (2022). Noise pollution in urban open spaces during mass events: Causes and community responses. *Journal of Environmental Psychology*, 82, 101858. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2022.101858>
52. DEFRA (Department for Environment, Food & Rural Affairs). (2023). *Noise management in public events: Guidelines and regulations*. UK Government Publications. <https://www.gov.uk/government/publications/noise-management-public-events>
53. Williams, K. (2021). Balancing sound levels and user satisfaction in urban outdoor events. *Noise Control Engineering Journal*, 69(4), 301-309. <https://doi.org/10.3397/1.5032121>
54. Smith, J., & Cooper, L. (2022). Acoustic regulations and their social impacts on public event attendees and residents. *Soundscape: The Journal of Acoustic Ecology*, 21(1), 34-49. <https://doi.org/10.1080/15710882.2022.2057834>
55. Gehl, J. (2021). *Cities for People*. Island Press.
56. Urban Institute. (2018). Public space use and event management. *Urban Policy Review*, 12(2), 78-89
57. Parker, G., & Spinks, A. (2019). Crowd control in